

Ophef en schijtvogels

Ik zat in de bus. Met een groep jonge natuurliefhebbers waren we 55 jaar geleden onderweg naar het Naardermeer. Er klonk gejuich, want daar bijna aangekomen zagen we door de busruiten een mooie vlucht Aalscholvers in formatie langs vliegen. Natuurlijk een onvergetelijke ervaring, waarna we de kolonie bezochten met de witte volgescheten bomen en honderden bevolkte nesten.

Thuisgekomen in Tilburg kon je alleen maar van zo'n watervogel dromen, want die zag je hier niet. De prachtige donker-bronsgroene, zwartbruine of blauwzwarte vogels kunnen bijna een meter lang worden. Met de smalle en aan het eind gekromde snavel grijpen ze de vissen beet. In februari krijgen ze het broedkleed met onder andere een grote witte vlek bij hun heupen.

Ondertussen kom je de Aalscholver regelmatig tegen. In de laatste 55 jaar is het aantal broedparen in Nederland van 3000 naar meer dan 20.000 broedparen gegaan. Dat betekent niet dat ze ook overal in het Brabantse binnenland nestelen. Een uitzondering is de kolonie in de Leemputten bij Udenhout.

Terwijl een deel van onze broedvogels in de winter naar het zuiden trekt, krijgen we bezoek van duizenden Aalscholvers die hun kolonies hebben in het Oostzeegebied en Noord-Duitsland. Zij brengen hun wintertijd graag door in onze stadse wateren. In de Reeshof, langs het Wilhelminakanaal en in de Piushaven lijkt de viskraam goed gevuld.

Drogende Aalscholver Piushaven (foto H. Kuiper)

Een heerlijke nieuwjaarsduik levert weer een lekkere portie vis op. De kwaliteit van het water en ook het zicht onder water is de laatste jaren sterk verbeterd, waardoor er heel wat vissoorten opgevisst worden. Zoals zijn naam al aangeeft at hij vroeger veel Paling, oftewel Alen. Die zijn er hier wat minder en dus slokt hij vooral Baars, Voorntjes en Brasems op. Hij lust er wel een pond van per dag.

Om die te pakken te krijgen zwemt hij onder water met hulp van zijn zwemvliezen en zijn vleugels. Hij duikt tot wel 10 meter diepte. Om die diepte te bereiken zorgt hij voor zo min mogelijk lucht tussen zijn veren. Zou hij daarbij ook nog eens mooi ingevet gaan jagen, dan wordt hij eigenlijk weer naar boven gedreven. Dat wil hij liever niet. Zijn verenpak wordt dan ook helemaal nat, en na een duik moet dat weer gedroogd worden. Daarbij in de stad op de grond gaan zitten is toch te gevaarlijk. Dus zo snel mogelijk zoekt hij een plekje op een lantaarnpaal, boom of gebouw. De vleugels worden uitgespreid en de door de veren waaiende wind zorgt voor een natuurlijke föhn.

Aalscholvers op Den Ophef (foto R. Vereijken)

Zo zitten er vaak drogende vogels bovenop de kraanvormige uitbouwels van de brug Den Ophef bij de Piushaven. Je ziet de Aalscholvers ook overal zwemmen en duiken. Het water is de laatste jaren zeer helder en de visser kan zijn maaltje dan ook gemakkelijk ontdekken. Diep hoeft hij in de haven niet te duiken, want veel dieper dan twee meter is het op de meeste plekken niet. Door zijn visactiviteiten is de Aalscholver vroeger vervolgd omdat hij als een concurrent van de mens werd gezien. Ook werden zijn nesten weggehaald omdat de broedende vogels hele grienden zo onderschetten dat de wilgen stierven. Voor de Aalscholver is lekker bovenop Den Ophef zitten uitwaaien een goed idee, maar er onderdoor lopen is voor ons niet aan te raden. Het brugwegdek laat al mooi zien dat ze regelmatig wat naar beneden spuiten en spetteren. Wij hebben ervoor gezorgd dat de jubilerende Piushaven na 100 jaar fijn is om te vertoeven, en dan krijg je van die vogels stank voor dank. Hopelijk blijft door al die ophef zijn wettelijke bescherming overeind, anders kan ik voor een aalscholverontmoeting straks niet meer met de bus naar de Piushaven, maar moet ik weer naar het Naardermeer.

Rob Vereijken
december 2023